

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้กล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัยซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 61 คน และครู จำนวน 2,115 คน จากสถานศึกษา 61 แห่ง ที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ที่มีการถ่ายโอนไปอยู่ในสังกัดเทศบาลก่อนพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งประกอบไปด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น นครพนม มหาสารคาม มุกดาหาร ร้อยเอ็ด เลย สกลนคร หนองคาย หนองบัวลำภู และอุดรธานี

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 61 คน และครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ที่มีการถ่ายโอนไปอยู่ในสังกัดเทศบาลก่อนพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ครู ตามตารางสำเร็จรูปของ Yamane (1973 :1088) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยให้มีความคลาดเคลื่อน 5 % จากจำนวนประชากร 2,115 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 333 คน และใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลากเลขที่ของครูที่ได้ข้อมูลมา การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของครูในสถานศึกษาแต่ละแห่ง คิดตามสัดส่วนประชากรครูของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ในแต่ละจังหวัดเทียบกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในการวิจัย คือ 333 คน รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 394 คน ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาแต่ละแห่ง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	สถานศึกษา	ประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
กาฬสินธุ์	โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีทธิ	47	7
	โรงเรียนเทศบาล 2 วัดสว่างคงคา	17	3
	โรงเรียนเทศบาล 3 วัดเหนือ	22	3
	โรงเรียนเทศบาล 4 วัดใต้โพธิ์คำ	20	3
รวม		106	16
ขอนแก่น	โรงเรียนเทศบาลสวนสนุก	112	18
	โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง	107	17
	โรงเรียนเทศบาลวัดคุ้มหนองคู	26	3
	โรงเรียนเทศบาลบ้านโนนทัน	38	6
	โรงเรียนเทศบาลบ้านหนองใหญ่	97	15
	โรงเรียนเทศบาลบ้านโนนหนองวัด	19	3
	โรงเรียนเทศบาลบ้านโนนชัย	28	4
	โรงเรียนเทศบาลบ้านสามเหลี่ยม	62	10
	โรงเรียนเทศบาลบ้านหนองแวง	20	3
	โรงเรียนเทศบาลบ้านตุม	23	4
	โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน	24	4
	โรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล	84	13
	โรงเรียนเทศบาลศรีเมืองพลประชานุเคราะห์	42	7
	โรงเรียนเทศบาลหนองแวงประชาอุทิศ	24	4
โรงเรียนเทศบาลบ้านไผ่	48	8	
รวม		754	119
นครพนม	โรงเรียนเทศบาล 1 (หนองแสง)	22	3
	โรงเรียนเทศบาล 2	20	3
	โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3	48	8
	โรงเรียนเทศบาล 4 (รัตนโกสินทร์ 200 ปี)	28	4
	โรงเรียนเทศบาล 5 สมพรอภัยโส	17	3
	โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองนครพนม	11	2
รวม		146	23

ตารางที่ 1 (ต่อ)

จังหวัด	สถานศึกษา	ประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
มหาสารคาม	โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา	20	3
	โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี	13	2
	โรงเรียนเทศบาลบ้านค้อ	20	3
	โรงเรียนเทศบาลบ้านแมด	7	1
	โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร	39	6
	โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา	23	4
	โรงเรียนเทศบาลบ้านสองนางโย	45	7
	รวม	167	26
มุกดาหาร	โรงเรียนที่โอทีวิทยา (ท.1)	27	4
	รวม	27	4
ร้อยเอ็ด	โรงเรียนเทศบาลวัดราษฎร์อุทิศ	14	2
	โรงเรียนเทศบาลเวฬุวัน	25	4
	โรงเรียนเทศบาลชุมชนบ้านหนองหญ้าม้า	30	5
	โรงเรียนเทศบาลวัดป่าเรไร	20	3
	โรงเรียนเทศบาลวัดเหนือ	17	2
	โรงเรียนเทศบาลวัดบูรพาภิราม	20	3
	โรงเรียนเทศบาลวัดสระทอง	62	10
	รวม	188	29
เลย	โรงเรียนเทศบาล 1 ชุมชนศรีสะอาด	32	5
	โรงเรียนเทศบาล 2 ศรีบุญเรือง	20	3
	โรงเรียนเทศบาล 3 ศรีสว่าง	23	4
	รวม	75	12
สกลนคร	โรงเรียนเทศบาล 1 (เชิงชุมประชาชนกุล)	37	6
	โรงเรียนเทศบาล 2 (เชิงชุมอนุชนวิทยา)	55	9
	โรงเรียนเทศบาล 3 (ยุติธรรมวิทยา)	13	2
	โรงเรียนเทศบาล 4 (รัฐประชาชนุเคราะห์)	11	2
	รวม	116	19

ตารางที่ 1 (ต่อ)

จังหวัด	สถานศึกษา	ประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
หนองคาย	โรงเรียนเทศบาล 1 สว่างวิทยา	74	12
	โรงเรียนเทศบาล 2 ชำนาญอนุเคราะห์	23	4
	โรงเรียนเทศบาล 3 ยวนบูรณบำรุง	29	4
	โรงเรียนเทศบาล 4 ฉลองรัตน์	19	3
	รวม	145	23
หนองบัวลำภู	โรงเรียนเทศบาล 1 (วัดเกาะแก้ว)	6	1
	รวม	6	1
อุดรธานี	โรงเรียนเทศบาล 1 โพนศรี	55	8
	โรงเรียนเทศบาล 2 มุขมนตรี	68	11
	โรงเรียนเทศบาล 3 บ้านเหล่า	52	8
	โรงเรียนเทศบาล 4 วัดโพธิ์วาราม	24	4
	โรงเรียนเทศบาล 5 สีหรัักษ์วิทยา	49	8
	โรงเรียนเทศบาล 6 ไลออนส์อุทิศ	55	9
	โรงเรียนเทศบาล 7 รถไฟสงเคราะห์	49	8
	โรงเรียนเทศบาล 8 ไทยรัฐวิทยา	21	3
	โรงเรียนเทศบาล 9 มณเฑียรอนุสรณ์	12	2
	รวม	385	61
	รวมทั้งสิ้น	2115	333

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย มี 1 ชุด แบ่งเป็น 2 ตอน ดังรายละเอียด คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อายุการทำงาน วุฒิการศึกษาสูงสุด และตำแหน่งปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการบริหารงานของสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้กรอบแนวคิดการบริหารสถานศึกษาที่สังเคราะห์จากกรอบงานการบริหารสถานศึกษา ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, มปป. : 289-292) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และกิติมา ปรีดีติลล (2532: 40-41) มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ทั้งหมด 56 ข้อโดยครอบคลุมเนื้อหาการบริหารสถานศึกษา 6 งาน ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ	จำนวน	14	ข้อ
2. การบริหารงานบุคลากร	จำนวน	9	ข้อ
3. การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ	จำนวน	6	ข้อ
4. การบริหารงานกิจการนักเรียน	จำนวน	19	ข้อ
5. การบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม	จำนวน	4	ข้อ
6. การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน	จำนวน	4	ข้อ
รวม		56	ข้อ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

- ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ บทความ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา
- กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดการบริหารสถานศึกษาที่สังเคราะห์ กรอบงานบริหารสถานศึกษา ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, มปป. : 289-292) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และกิติมา ปรีดีติลล (2532: 40-41) ได้ขอข่ายการบริหารงานในสถานศึกษา 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานธุรการการเงินและพัสดุ งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และงานความสัมพันธ์กับชุมชน
- สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัย
- นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อ ตรวจสอบ รับคำแนะนำ สำหรับการแก้ไขและปรับปรุง

5. นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความถูกต้องเหมาะสมทางภาษา โดยมีรายนามผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ อาจารย์พิเศษประจำ
สาขาวิชา บริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำ
ทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุขชีวะ หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. นายโชคชัย คำแหง ผู้อำนวยการส่วนวิชาการและมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย
4. นายรัชชัย รัตต์บุญ ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาเมืองพัทยา
5. นายพิรุณ พลภูมิรักษ์ ผู้ประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐาน
และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)
6. นายโกมินทร์ สังคะนอง ผู้อำนวยการโรงเรียนนิมมานรดี สังกัดกรุงเทพมหานคร

6. สรุปรวบรวมข้อเสนอแนะและนำแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณา
ปรับแก้ไขโดยความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปเก็บ
ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลไปยังผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ และเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตัวเองในบางพื้นที่
3. หลังจากส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์แล้ว 7 วันมีการติดตามผลจากกลุ่มตัวอย่างโดยการติดต่อทางโทรศัพท์
4. แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด จำนวน 394 ฉบับ มีการจัดส่งทางไปรษณีย์ และผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตัวเองในบางพื้นที่ได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 331 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.01 เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 322 คิดเป็นร้อยละ 81.72 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยและที่ได้รับกลับคืนมา

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน				จำนวนแบบสอบถามที่ไม่ได้รับคืน	
		แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์		แบบสอบถามที่ไม่มีความสมบูรณ์			
		จำนวน (ฉบับ)	ร้อยละ	จำนวน (ฉบับ)	ร้อยละ	จำนวน (ฉบับ)	ร้อยละ
ผู้บริหาร	61	52	85.25	-	-	9	14.75
ครู	333	270	81.08	9	3.33	63	18.92

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for Social Sciences) สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการบริหารงานของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequencies Distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตารางประกอบคำบรรยาย